

Bilaga 1 Sammanfattning styrdokument

1. Målgrupp och mottagande

Grundsärskolan är en skolform för elever som på grund av utvecklingsstörning eller bestående hjärnskada inte bedöms nå upp till kunskapskraven i grundskolan.¹ Utvecklingsstörning definieras som en nedsättning i intelligensförmåga konstaterad under uppväxten och en samtidig nedsättning i adaptiv förmåga eller beteende. Utvecklingsstörning och intellektuell funktionsnedsättning är olika benämningar på samma funktionsnedsättning. Det finns stora variationer inom funktionsnedsättningen och dessa konsekvenser skiljer sig mycket från person till person. Funktionsnedsättningen kan vara lindrig, måttlig, svår eller mycket svår. Det är ganska vanligt att personer samtidigt har andra funktionsnedsättningar, till exempel autism, hörsel- eller synnedsättningar. Det är elevens hemkommun som beslutar om mottagande i grundsärskolan. För ett beslut om mottagande krävs en grundlig utredning som består av en pedagogisk, en psykologisk, en social och en medicinsk bedömning.²

2. Skolplikt

Grundsärskolan är en obligatorisk skolform vilket betyder att eleverna har skolplikt.³ Syftet med utbildningen är att ge eleverna en anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

3. Innehåll

Eleverna i grundsärskolan följer grundsärskolans läroplan och kursplaner (Lsär11). Kursplanerna är anpassade för de elever som går i grundsärskolan, framförallt när det gäller de teoretiska delarna. Det innebär till exempel att naturorienterande ämnen skiljer sig mer från grundskolans ämnen än exempelvis bild. Ämnena i grundsärskolan är samma som för grundskolan förutom språkval som inte finns i grundsärskolan. För elever där skolan bedömer att eleven inte

¹ 7 kap. 5 § 1 st, 29 kap. 8 § skollagen

² 7 kap. 5 § 2 st skollagen

³ 7 kap. 4 § skollagen

kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i grundsärskolans ämnen finns en inriktning som kallas för träningsškolan. För elever som går i inriktning träningsškolan finns det fem ämnesområden: estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning. Det är möjligt för en elev att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden eller en kombination av ämnen i grundskolan och grundsärskolan.

4. Timplan för grundsärskolan

Grundsärskolan har nio årskurser som indelas i lågstadium årskurs 1-3, mellanstadium årskurs 4-6 och högstadium årskurs 7-9⁴. Från och med höstterminen 2018 är grundsärskolans timplan stadiindelad. För de elever som började årskurs 7, 8 eller 9 höstterminen 2018 ska den tidigare timplanen gälla hela högstadietiden ut.

Timplanen för grundsärskolan skiljer sig åt från grundskolan främst vad det gäller engelska (betydligt mindre i grundsärskolan), hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa samt slöjd (de tre sista betydligt mer i grundsärskolan).

För elever som läser integrerat är utgångspunkten att de ska läsa enligt grundsärskolans timplan. Rektor kan dock besluta om undantag till exempel att eleven ska läsa enligt grundskolans timplan. Dock måste eleven ha förutsättningar att nå kunskapskraven.

4.1 Timplan för elever som läser ämnen och som börjar årskurs 1-7 höstterminen 2019

Ämne	Lågstadiet	Mellanstadiet	Högstadiet	Totalt
Bild	60	75	90	225
Hem- och konsumentkunskap		230*	295	525
Idrott och hälsa	245	245	260	750
Musik	120	125	150	395

⁴ 11 kap. 4 § skollagen

Slöjd	175	260	235	670
Svenska eller svenska som andraspråk	450	450	400	1300
Engelska	35	55	90	180
Matematik	400	400	415	1 215
Naturorienterande ämnen	145	190	260	595
Samhällsorienterande ämnen	185	220	290	695
Teknik	56	60	85	190
Elevens val				150
Totalt garanterat antal timmar	1 860	2 080	2 570	6 890
Därav skolans val				1 800

* Gäller låg- och mellanstadiet

4.2 Timplan för elever som läser ämnesområden

Ämne	Lågstadiet	Mellanstadiet	Högstadiet	Totalt
Estetisk verksamhet	315	340	340	995
Kommunikation	315	340	340	995
Motorik	315	340	340	995
Vardagsaktiviteter	315	340	340	995
Verklighetsuppfattning	315	340	340	995
Elevens val				190
Fördelningsbar undervisningstid	300	600	600	1 500
Totalt garanterat antal timmar	1 875	2 300	2 300	6 665

5. Individ integrering

En elev kan få sin utbildning inom en annan skolform än den mottagen (integrerad elev)⁵. Det kan gälla antingen en elev i grundskolan som kan få sin utbildning inom grundsärskolan eller en elev i grundsärskolan som kan få sin utbildning i grundskolan. För en elev som får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. För en elev mottagen i grundsärskola men som läser som integrerad elev i grundskolan gäller därmed grundsärskolans läroplan och timplan. Rektorn för skolenheten där eleven får sin undervisning får dock besluta om undantag om det krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning.

För att en elev mottagen i grundsärskola ska kunna vara integrerad i en grundskoleklass krävs dels att de berörda huvudmännen är ense, dels att elevens vårdnadshavare medger det.

6. Fritidshem

Fritidshem ska erbjudas elever i grundsärskola på samma sätt som elever i grundskola. Det innebär att fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år⁶. Elever i grundsärskolan som efter det inte klarar sig själva före eller efter skoldagen eller under skollov har rätt till korttidstillsyn enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade⁷. Det är socialnämnden som beviljar och bekostar korttidstillsyn.

7. Behörig att undervisa i grundsärskola

Enligt huvudregel får bara den som har en lärarlegitimation och är behörig undervisa. För att bli behörig att undervisa i grundsärskolan måste man normalt ha en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning. Dessutom krävs en förskollärary- eller lärarexamen eller motsvarande. Man blir också behörig

⁵ 7 kap. 9 § skollagen

⁶ 14 kap. 7 § skollagen

⁷ 9 § punkt 7 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

om ens lärar- eller förskollärarexamen omfattar en inriktning eller specialisering mot utvecklingsstörning.

En specialpedagogexamen jämförs med speciallärarexamen för de som påbörjade utbildningen före 2008 och fick sin examen senast den 30 juni 2015. För att den som har en specialpedagogexamen ska få behörighet att undervisa i grundsärskolan krävs att utbildningen har en inriktning mot utvecklingsstörning. Lärar- eller förskollärarexamen styr vilken behörighet man får inom sarskolan. Man får behörighet att undervisa i de ämnen och ämnesområden som ingår i sin utbildning.

7.1 Grundsärskolans årskurs 1-6

För att få undervisa i grundsärskolans årskurs 1-6 behövs, förutom en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning, något av detta:

- grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3,
- en äldre examen för arbete i minst en av årskurserna 1-3 eller
- en kompletterande examen som ger behörighet att undervisa, ihop med ytterligare utbildning som gett kunskaper och förmågor som motsvarar kraven för en grundlärarexamen

7.2 Vissa praktiska och estetiska ämnen i grundsärskolan årskurs 1-6

Även den som inte har en examen som är avsedd för arbete i årskurs 1-3 kan få behörighet att undervisa i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd och i ämnesområdena estetisk verksamhet, motorik och vardagsaktiviteter. Det som krävs är, förutom en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning, något av detta:

- en grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem som omfattar ämnet/ämnena, eller
- en examen för undervisning i grundskolans årskurs 4-6, 7-9 eller gymnasieskolan och behörighet att undervisa i ämnet i grundskolans årskurs 4-6, 7-9 eller gymnasieskolan.

7.3 Grundsärskolans årskurs 7-9

För att få undervisa i grundsärskolans årskurs 7-9 behövs, förutom en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning, något av detta:

- en grundlärarexamen med inriktning mot årskurs 4-6 eller
- en äldre examen för arbete i minst en av årskurserna 4-6 i grundskolan

7.4 Vissa praktiska och estetiska ämnen i grundsärskolan årskurs 7-9

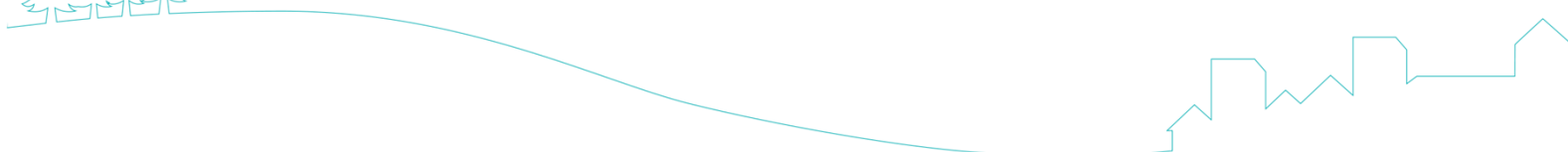
Även den som inte har en examen som är avsedd för arbete i årskurs 4-6 kan få behörighet att undervisa i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd och i ämnesområdena estetisk verksamhet, motorik och vardagsaktiviteter. Det som krävs är, förutom en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning, ämnesstudier i det aktuella ämnet och en examen för undervisning i grundskolans årskurs 7-9 eller gymnasieskolan.

7.5 Träningskolan årskurs 1-9

Den som är behörig i ett eller flera ämnen i grundsärskolan blir också behörig att undervisa inom ämnesområden i träningskolan om ämnesbehörigheten är relevant för dem. Exempelvis är ämnet bild i grundsärskolan relevant för ämnesområdet estetisk verksamhet och ämnet svenska relevant för ämnesområdet kommunikation.

Den som har en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning blir behörig att undervisa i träningskolan alla fem ämnesområden om man också har något av detta:

- en förskollärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen
- en äldre examen för arbete i förskolan
- en annan lärar- eller förskollärarexamen som kompletterats med ytterligare utbildning så att kunskaper och förmågor motsvarar kraven för en förskollärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen.

7.6 Undantag ansvar för undervisning utan legitimation

Under en period får lärare som anställdes före den 1 juli 2011 ansvara för undervisning och betygssättning i grundsärskolan. Detta gäller mellan den 1 december 2013 och den 30 juni 2021.

7.7 Undantag för speciallärare utan lärarexamen

För den som var anställd som lärare inom grundsärskolan den 1 december 2013 och inte har lärarexamen, men en speciallärarexamen eller i vissa fall en specialpedagogexamen med specialisering mot utvecklingsstörning finns flera undantag⁸.

8. Hemkommunens ansvar

Hemkommun enligt skollagen är den kommun där en elev är folkbokförd eller, om eleven inte är folkbokförd i Sverige, där eleven vistas. Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundsärskolan kommer till stånd för alla som enligt skollagen har rätt att gå i grundsärskolan och inte fullgör sin skolgång på annat sätt.⁹ Ansvaret kan fullgöras genom att hemkommunen anordnar grundsärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda eller kommer överens med en annan kommun att den i sin grundsärskola ska ta emot de elever som hemkommunen ansvarar för.

9. Övriga krav enligt styrdokumentet

Enligt skollagen ingår grundsärskola i skolväsendet.¹⁰ Utgångspunkten är, som i all utbildning, barnets bästa.¹¹ Det innebär även att verksamheten omfattas av samma bestämmelser och krav som grundskolan. Exempelvis gällande lokaler, rektor, kvalitetsarbete, skolbibliotek, trygghet och studiero, särskilt stöd och åtgärder mot kränkande behandling.

⁸ <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/lararlegitimation-och-forskollararlegitimation/regler-och-krav-for-lararlegitimation/larar--och-forskollararlegitimation-och-krav-for-att-fa-undervisa>

⁹ 11 kap. 24 § skollagen

¹⁰ 1 kap. 1 § skollagen

¹¹ 1 kap. 10 § skollagen

10. Lagtext

7 kap. Skolplikt och rätt till utbildning

Grundsärskolan

5 § Barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, ska tas emot i grundsärskolan.

Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag.

Ett barn får dock tas emot i grundsärskolan utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

Integrerade elever

9 § En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i grundsärskolan kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan.

För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning.

11 kap. Grundsärskolan

Utbildningens syfte

2 § Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna. *Lag (2012:109).*

Träningskolan

3 § Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningskola.

Träningskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Årskurser, stadier, läsår och terminer

4 § Grundsärskolan ska ha nio årskurser, som indelas i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Lågstadiet består av årskurs 1-3, mellanstadiet av årskurs 4-6 och högstadiet av årskurs 7-9.

Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta. *Lag (2017:620).*

Ämnen och ämnesområden

5 § Grundsärskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

6 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen eller ämnesområden.

Ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,

- naturorienterande ämnen,
- samhällsorienterande ämnen,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Ämnesområden:

- estetisk verksamhet,
- kommunikation,
- motorik,
- vardagsaktiviteter, och
- verklighetsuppfattning.

Utöver de ämnen och ämnesområden som anges i första stycket ska det som ämne finnas modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning.

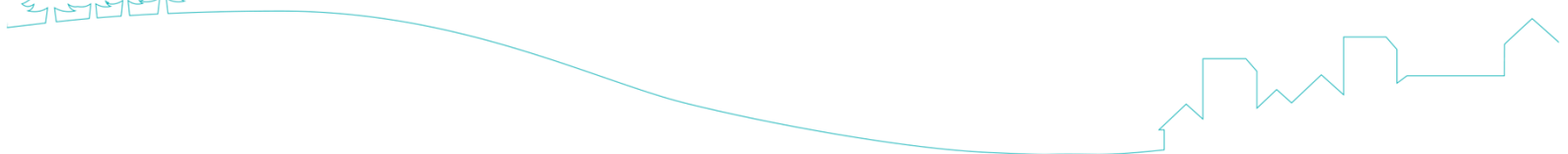
Vidare ska det finnas elevens val och skolans val.

Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen eller ämnesområden.

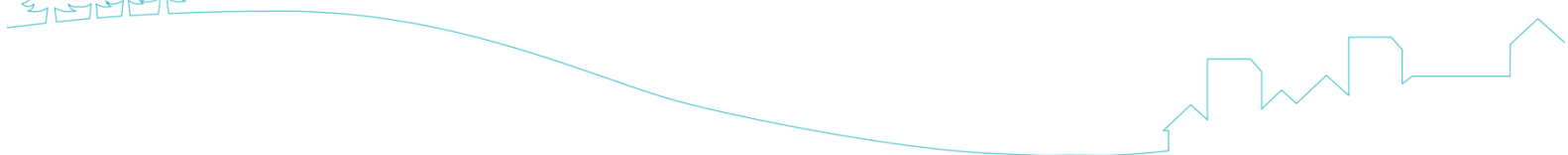

BOLLEBYGDS
KOMMUN

BOLLEBYGDS
KOMMUN

BOLLEBYGDS
KOMMUN

